

ACORD DE COOPERARE
INTRÉ
GUVERNUL ROMANIEI
SI
GUVERNUL STATELOR UNITE ALE AMERICII
PRIVIND APLICATIILE PASNICE ALE ENERGIEI NUCLEARE

Guvernul Romaniei si Guvernul Statelor Unite ale Americii,

Constiente de obligatiile ce le revin in baza Tratatului cu privire la neproliferarea armelor nucleare ("TNP") la care sunt parti atat Romania cat si Statele Unite ale Americii;

Reafirmand angajamentul lor de a asigura ca dezvoltarea si utilizarea internationala a energiei nucleare in scopuri pasnice se realizeaza in cadrul unor aranjamente care favorizeaza, in cea mai mare masura posibila, obiectivele TNP;

Afirmand sprijinul lor pentru obiectivele Agentiei Internationale pentru Energia Atomica ("AIEA") si dorinta lor pentru a promova aderarea universala la TNP;

Dorind sa coopereze in dezvoltarea, utilizarea si controlul aplicatiilor pasnice ale energiei nucleare; si

Constiente ca activitatile nucleare pasnice trebuie sa fie intreprinse in scopul de a proteja mediul inconjurator international de contaminarea radioactiva, chimica si termica;

Au convenit dupa cum urmeaza:

ARTICOLUL 1 - DEFINITII

Pentru scopurile prezentului Acord:

- (A) "*Material secundar*" inseamna orice material radioactiv (cu exceptia materialelor nucleare speciale) produs in sau facut radioactiv prin expuneri la radiatii, rezultat din procesul producerii sau utilizarii materialelor nucleare speciale;
- (B) "*Componenta*" inseamna o parte componenta a unui echipament sau alt obiect, desemnat astfel prin acordul partilor;
- (C) "*Conversie*" inseamna orice operatie obisnuita din ciclul de combustibil nuclear, precedand fabricarea combustibilului si excluzand imbogatirea, prin care uraniul este transformat dintr-o forma chimica in alta - spre exemplu, din UF₆ in UO₂ sau din oxid de uraniu in metal;
- (D) "*Echipament*" inseamna orice reactor, altul decat cel conceput sau folosit in principal pentru formarea de plutoniu sau uraniu 233, sau orice alt obiect, desemnat astfel prin acordul Partilor;
- (E) "*Uraniu puternic imbogatit*" inseamna uraniu imbogatit douazeci de procente sau mai mult in izotopul 235;
- (F) "*Uraniu usor imbogatit*" inseamna uraniu imbogatit in izotopul 235, mai putin de douazeci de procente;
- (G) "*Componenta majora critica*" inseamna orice parte sau grup de parti, esentiale pentru functionarea unei instalatii nucleare sensibile;
- (H) "*Material*" inseamna materii prime, materiale nucleare speciale, materiale secundare, radioizotopi altii decat materialele secundare, materiale moderatoare sau orice alta asemenea substanta desemnata astfel prin acordul Partilor;
- (I) "*Material moderator*" inseamna apa grea sau grafit sau beriliu de o puritate adecvata in vederea utilizarii intr-un reactor pentru a incetini neutronii de viteza inalta si a creste probabilitatea de fisiune ulterioara, sau orice alt asemenea material desemnat astfel prin acordul Partilor;
- (J) "*Parti*" inseamna Guvernul Romaniei si Guvernul Statelor Unite ale Americii;

(K) "*Scopuri pasnice*" cuprind utilizarea de informatii, materiale, echipamente si componente in domenii cum sunt cercetarea, producerea de energie, medicina, agricultura si industria, dar nu includ utilizarea, cercetarea sau dezvoltarea nici unui dispozitiv exploziv nuclear, sau in nici un scop militar;

(L) "*Persoana*" inseamna orice persoana fizica sau orice entitate supusa jurisdicției oricareia din Parti, dar nu include Partile la prezentul Acord;

(M) "*Reactor*" inseamna orice aparat, altul decat o arma nucleara sau alt dispozitiv exploziv nuclear, in care este mentinuta o reactie in lant autointretinuta prin utilizarea de uraniu, plutoniu ori thoriu sau orice combinatie a acestora;

(N) "*Date cu acces restrictiv*" inseamna toate datele cu privire la (1) proiectarea, fabricarea sau utilizarea armelor nucleare, (2) producerea de materiale nucleare speciale, sau (3) utilizarea materialelor nucleare speciale in producerea energiei, dar nu vor include datele unei Parti care au fost declassificate sau scoase din categoria datelor cu acces restrictiv;

(O) "*Instalatie nucleara sensibilă*" inseamna orice instalatie conceputa sau utilizata in principal pentru imbogatirea uraniului, retratarea combustibilului nuclear, producerea apei grele, sau fabricarea de combustibil nuclear continand plutoniu;

(P) "*Tehnologie nucleara sensibilă*" inseamna orice informatie (inclusiv informatie incorporata intr-un echipament sau intr-o componenta importanta) care nu tine de domeniul public si care este importanta pentru proiectarea, constructia, fabricarea, functionarea si intretinerea oricarei instalatii nucleare sensibile, sau alte asemenea informatii care pot fi desemnate astfel prin acordul Partilor;

(Q) "*Materii prime*" inseamna (1) uraniu, thoriu, sau orice alt material desemnat astfel prin acordul Partilor, sau (2) minereuri continand unul sau mai multe din materialele mentionate anterior intr-o astfel de concentratie pe care Partile o pot conveni din timp in timp;

(R) "*Material nuclear special*" inseamna (1) plutoniu, uraniu 233, sau uraniu imbogatit in izotopul 235, sau (2) orice alt material desemnat astfel prin acordul Partilor.

ARTICOLUL 2 - DOMENIUL DE COOPERARE

1. Partile vor coopera in folosirea energiei nucleare in scopuri pasnice, in conformitate cu prevederile prezentului Acord si ale tratatelor, legilor nationale, reglementarilor si cerintelor de acordare a licentelor care le sunt aplicabile.
2. Transferul de informatii, materiale, echipamente si componente in cadrul prezentului Acord poate fi efectuat direct intre Parti sau prin persoane autorizate. Asemenea transferuri vor fi supuse prezentului Acord si unor termeni si conditii suplimentare, asa cum poate fi convenit de catre Parti.

ARTICOLUL 3 - TRANSFERUL DE INFORMATII

1. Informatiile privind folosirea energiei nucleare in scopuri pasnice pot fi transferate. Transferurile de informatii pot fi realizate prin diferite mijloace, incluzand rapoarte, banci de date, programe de calcul, conferinte, vizite si delegari de personal la instalatii. Domeniile care pot fi acoperite includ, dar nu vor fi limitate la, urmatoarele:
 - (A) Dezvoltarea, proiectarea, construirea, functionarea, intretinerea si utilizarea reactorilor, experimentele privind reactorii si dezafectarea acestora;
 - (B) Utilizarea de materiale in cercetari de fizica si biologie, in medicina, agricultura si industrie;
 - (C) Studii asupra ciclului combustibilului cu privire la caile satisfacerii nevoilor viitoare ale omenirii in domeniul nuclear civil, inclusiv pe cale multilaterala, pentru a garanta aprovizionarea cu combustibil nuclear, si tehnicile corespunzatoare pentru gestiunea deseurilor radioactive;
 - (D) Garantii si protectia fizica a materialelor, echipamentelor si componentelor;
 - (E) Consideratii de sanatate, securitate si mediu inconjurator referitoare la cele anterioare; si
 - (F) Evaluarea rolului pe care energia nucleara il poate juca in planurile nationale energetice.

2. Prezentul Acord nu presupune transferul vreunei informatii, pe care, potrivit tratatelor, legilor sau reglementarilor nationale, Partile nu o pot transfera.
3. Datele cu acces restrictiv nu vor fi transferate in baza prezentului Acord.
4. Tehnologiile nucleare sensibile nu vor fi transferate in cadrul prezentului Acord, decat daca aceasta se prevede printr-un amendament la prezentul Acord.

ARTICOLUL 4 - TRANSFERUL DE MATERIALE, ECHIPAMENTE SI COMPONENTE

1. Materialele, echipamentele si componentele pot fi transferate pentru utilizari compatibile cu prezentul Acord. Materialele nucleare speciale transferate catre Romania, in baza prezentului Acord, vor fi uraniul usor imbogatit, cu exceptia celor prevazute la paragraful 4. Instalatiile nucleare sensibile si componentele critice majore nu vor fi transferate in baza prezentului Acord, decat daca aceasta se prevede printr-un amendament la prezentului Acord.
2. Uraniul usor imbogatit poate fi transferat pentru utilizare drept combustibil pentru experimente privind reactorii si in reactori, pentru conversie sau fabricare, sau pentru alte astfel de scopuri, asa cum se va conveni de catre Parti.
3. Cantitatea de materiale nucleare speciale transferate in baza prezentului Acord nu va fi niciodata in exces fata de cantitatea pe care Partile au convenit-o ca necesara pentru oricare din urmatoarele scopuri: folosire in experimente privind reactorii sau pentru incarcarea reactorilor, conducerea eficienta si continua a unor astfel de experimente privind reactorii sau functionarea reactorilor, si in realizarea altor scopuri care pot fi convenite de catre Parti.
4. Cantitati mici de materiale nucleare speciale pot fi transferate pentru a fi utilizate ca probe, standarde, detectori, tinte si pentru alte astfel de scopuri, dupa cum Partile pot conveni. Transferurile, in conformitate cu acest paragraf, nu vor fi supuse limitarilor cantitative de la paragraful 3.
5. Statele Unite ale Americii se vor stradui sa intreprinda actiunile necesare si posibile pentru a asigura o livrare sigura a combustibilului nuclear catre Romania, inclusiv exportul de materiale nucleare la momentul potrivit si disponibilitatea capacitatii de a indeplini acest angajament in cursul perioadei de valabilitate a prezentului Acord.

ARTICOLUL 5 - DEPOZITARE SI RETRANSFERURI

1. Plutoniul si uraniul 233 (cu exceptia celor continute in elementele combustibile iradiate) si uraniul puternic imbogatit, transferate in conformitate cu prezentul Acord sau folosite in, sau produse prin utilizarea de materiale sau echipamente astfel transferate, vor fi depozitate numai intr-o instalatie asupra careia Partile convin.

2. Materialele, echipamentele si componentele transferate in conformitate cu prezentul Acord si orice materiale nucleare speciale produse prin utilizarea oricarui astfel de material sau echipament nu vor fi transferate persoanelor neautorizate sau, daca Partile nu convin altfel in afara jurisdicției teritoriale a Partii primitoare.

ARTICOLUL 6 - RETRATARE SI IMBOGATIRE

1. Materialele transferate in conformitate cu prezentul Acord si materialele folosite in, sau produse prin utilizarea materialelor sau echipamentelor astfel transferate, nu vor fi retratate, in afara de cazul in care Partile convin aceasta.

2. Plutoniul, uraniul 233, uraniul puternic imbogatit si materiile prime iradiate sau materialele nucleare speciale iradiate, transferate in conformitate cu prezentul Acord, sau utilizate in, sau produse prin utilizarea materialelor ori echipamentelor astfel transferate, nu vor fi modificate in forma sau continut, cu exceptia iradierii sau iradierii suplimentare, in afara de cazul in care Partile convin altfel.

3. Uraniul transferat in conformitate cu prezentul Acord sau utilizat in orice echipament astfel transferat nu va fi imbogatit dupa transfer, in afara de cazul in care Partile convin altfel.

ARTICOLUL 7 - PROTECTIE FIZICA

1. Va fi mentinuta o protectie fizica adecvata in ce priveste materiile prime sau materialele nucleare speciale si echipamentele transferate, in conformitate cu prezentul Acord si materialele nucleare speciale folosite in sau produse prin utilizarea materialelor sau echipamentelor astfel transferate.

2. Partile convin cu privire la nivelele de aplicare a protectiei fizice, continute in Anexa la prezentul Acord, care pot fi modificate prin consimtamantul reciproc al

Partilor, fara amendarea prezentului Acord. Partile vor mentine masuri adecvate de protectie fizica in conformitate cu aceste nivele. Aceste masuri, ca un minim, vor prevedea o protectie comparabila cu recomandarile continute in documentul AIEA INFCIRC/225/Rev.3 cu privire la protectia fizica a materialelor nucleare, sau in orice revizuire a acestui document convenit de catre Parti.

3. Suficienta masurilor de protectie fizica, mentinute in conformitate cu acest articol, va fi supusa analizei si consultarilor intre Parti din timp in timp si ori de cate ori una din Parti considera ca pot fi cerute masuri revizuite pentru a mentine o protectie fizica adecvata.

4. Partile se vor informa reciproc, prin canale diplomatice, cu privire la acele agentii sau autoritati care au responsabilitatea de a asigura ca nivelele de protectie fizica pentru materialele nucleare aflate pe teritoriul lor, sau sub jurisdicia ori controlul lor, sunt indeplinite in mod adecvat si au responsabilitatea de a coordona operatiile de interventie si de recuperare in cazul unei utilizari ori manipulari neautorizate a materialelor supuse acestui articol. Partile se vor informa reciproc, prin canale diplomatice, de asemenea cu privire la punctele de contact desemnate de catre autoritatile lor nationale pentru a coopera in probleme privind transportul in afara tarii si in legatura cu alte probleme de interes reciproc.

5. Prevederile acestui articol vor fi realizate intr-un asemenea mod incat sa se evite amestecul excesiv in activitatile nucleare ale Partilor si in asa fel incat sa fie compatibil cu practicile unei gestionari prudente, cerute pentru desfasurarea in conditii economice si sigure a programelor lor nucleare.

ARTICOLUL 8 - NEFOLOSIREA PENTRU APLICATII EXPLOZIVE SAU MILITARE

Materialele, echipamentele si componentele transferate in conformitate cu prezentul Acord si materialele utilizate in sau produse prin utilizarea oricaror materiale, echipamente sau componente astfel transferate nu vor fi folosite pentru nici un dispozitiv nuclear exploziv, pentru cercetarea sau dezvoltarea nici unui dispozitiv nuclear exploziv sau pentru nici un scop militar.

ARTICOLUL 9 - GARANTII

1. Cooperarea in baza prezentului Acord necesita aplicarea garantiilor AIEA in ce priveste toate activitatile nucleare de pe teritoriul Romaniei, sub jurisdicia sa, sau efectuate sub controlul sau in orice loc. Punerea in aplicare a unui Acord privind garantiile, in conformitate cu Articolul III (4) al TNP, va fi considerata ca indeplineste aceasta cerinta.
2. Materiile prime sau materialele nucleare speciale, transferate Romaniei in conformitate cu prezentul Acord si orice materii prime sau materiale nucleare speciale utilizate in sau produse prin utilizarea oricaror materiale, echipamente sau componente astfel transferate vor fi supuse garantiilor in conformitate cu Acordul dintre Romania si AIEA privind aplicarea garantiilor in legatura cu TNP, semnat la Viena, la 8 martie 1972 si intrat in vigoare la 11 octombrie 1972.
3. Materiile prime sau materialele nucleare speciale, transferate catre Statele Unite ale Americii, in conformitate cu prezentul Acord, si orice materii prime sau materiale nucleare speciale utilizate in sau produse prin utilizarea oricaror materiale, echipamente sau componente astfel transferate vor fi supuse Acordului dintre Statele Unite ale Americii si AIEA privind aplicarea garantiilor in Statele Unite ale Americii, semnat la Viena la 18 noiembrie 1977 si intrat in vigoare la 9 decembrie 1980.
4. Daca oricare dintre Parti ia cunostinta de circumstante care demonstreaza ca AIEA, din orice motiv, nu aplica sau nu va aplica garantiile in conformitate cu Acordul, asa cum se prevede la paragraful 2 sau paragraful 3, pentru a asigura o continuitate efectiva a garantiilor, Partile se vor consulta si vor intra imediat in aranjamente cu AIEA sau intre ele, ceea ce corespunde principiilor si procedurilor de garantii ale AIEA, care sa prevada o asigurare echivalenta aceleia pe care au intentionat sa o obtina prin sistemul pe care ele il inlocuiesc, si care este conform gradului de cuprindere cerut de paragraful 2 sau 3.
5. Fiecare Parte va lua astfel de masuri, dupa cum sunt necesare, pentru a mentine si a facilita aplicarea garantiilor prevazute in cadrul acestui Articol.
6. Fiecare Parte va stabili si va mentine un sistem de evidenta contabila si control al materiilor prime si materialelor nucleare speciale, transferate in conformitate cu prezentul Acord, si al materiilor prime sau materialelor nucleare speciale utilizate in sau produse prin utilizarea oricaror materiale, echipamente sau componente astfel transferate. Procedurile pentru acest sistem vor fi comparabile

cu cele continute in documentul AIEA INFCIRC/153 (corrected) sau in orice editie revizuita a acestui document, convenita de Parti.

7. La cererea oricareia din Parti, cealalta Parte va raporta sau va permite AIEA sa raporteze Partii solicitante situatia tuturor inventarelor de materiale supuse prezentului Acord.

8. Prevederile acestui articol vor fi realizate intr-un asemenea mod incat sa se evite impiedicarea, intarzierea sau amestecul excesiv in activitatile nucleare ale Partilor si in asa fel incat sa fie compatibil cu practicile unei gestionari prudente, necesare pentru desfasurarea in conditii economice si sigure a programelor lor nucleare.

ARTOCOLUL 10 - CONTROLUL MULTILATERAL AL EXPORTURILOR

Daca orice acord intre oricare din Parti si o alta natiune sau grup de natiuni prevede pentru alta asemenea natiune sau grup de natiuni drepturi echivalente cu oricare din sau toate din cele continute in articolele 5 sau 6 cu privire la materialele, echipamentele sau componentele supuse prezentului Acord, Partile pot, la cererea oricareia dintre ele, sa convina ca realizarea oricaror asemenea drepturi sa fie indeplinita de o alta asemenea natiune sau grup de natiuni.

ARTICOLUL 11 - INCETAREA COOPERARII

1. Daca oricare din Parti, in orice moment dupa intrarea in vigoare a prezentului Acord:

(A) nu se conformeaza prevederilor articolelor 5, 6, 7, 8 sau 9 sau;

(B) inceteaza, abroga sau violeaza in mod concret Acordul cu AIEA privind aplicarea garantiilor;

cealalta Parte va avea dreptul sa inceteze cooperarea in continuare in baza prezentului Acord si sa ceara returnarea oricaror materiale, echipamente si componente transferate in baza prezentului Acord si a oricaror materiale nucleare speciale produse prin utilizarea acestora.

2. Daca Romania, in orice moment dupa intrarea in vigoare a prezentului Acord, detoneaza un dispozitiv exploziv nuclear, Statele Unite ale Americii vor avea aceleasi drepturi cu cele specificate la paragraful 1.

3. Daca oricare dintre Parti isi exercita drepturile in baza acestui articol pentru a cere returnarea oricaror materiale, echipamente sau componente, ea va rambursa celeilalate Parti, dupa ridicarea lor de pe teritoriul acelei Parti, valoarea lor de piata corespunzatoare pentru astfel de materiale, echipamente sau componente.

ARTICOLUL 12 - CONSULTARI SI PROTECTIA MEDIULUI INCONJURATOR

1. Partile se angajeaza sa se consulte, la cererea oricareia din Parti, cu privire la realizarea prezentului Acord si la dezvoltarea in continuare a cooperarii in domeniul aplicatiilor pasnice ale energiei nucleare.

2. Partile se vor consulta, in ceea ce priveste activitatile prevazute in baza prezentului Acord, pentru a identifica implicatiile asupra mediului inconjurator international care rezulta din asemenea activitati, si vor coopera in protectia mediului inconjurator international de contaminarea radioactiva, chimica sau termica ce rezulta din activitatile nucleare pasnice in baza prezentului Acord si in probleme conexe de sanatate si securitate.

ARTICOLUL 13 - REZOLVAREA DIFERENDELOR

Orice diferend privind interpretarea sau realizarea prevederilor prezentului Acord va fi negociat cu promptitudine de catre Parti, in vederea rezolvarii lui.

ARTICOLUL 14 - INTRAREA IN VIGOARE SI DURATA

1. Prezentul Acord va intra in vigoare la data la care Partile fac schimb de note diplomatice prin care se informeaza una pe cealalata ca ele au indeplinit toate cerintele aplicabile pentru intrarea lui in vigoare.

2. Prezentul Acord va ramane in vigoare pentru o perioada de 30 ani. Acest termen poate sa fie extins pentru asemenea perioade aditionale, dupa cum se poate conveni intre Parti, in conformitate cu cerintele lor aplicabile. Oricare din Parti poate sa puna capat Acordului, in orice moment, cu un preaviz scris de un an, adresat celeilalte parti.

3. Indiferent de incetarea valabilitatii sau expirarea prezentului Acord sau de orice incetare a cooperarii in baza lui, pentru orice motiv, articolele 5, 6, 7, 8, 9 si 11 vor continua sa fie in vigoare atata timp cat orice materiale, echipamente sau componente supuse acestor articole raman pe teritoriul Partii in cauza sau sub jurisdicia ori controlul ei in orice alt loc, sau pana la momentul cand Partile convin ca asemenea materiale, echipamente sau componente nu mai sunt utilizabile pentru nici o activitate nucleara relevanta din punct de vedere al garantiilor.

Drept pentru care semnatarii, imputerniciti in buna si cuvenita forma au semnat prezentul Acord.

Semnat la Washington, la 15 iulie 1998, in doua exemplare, fiecare in limbile romana si engleza, ambele texte fiind egal autentice.

PENTRU GUVERNUL
ROMANIEI

PENTRU GUVERNUL
STATELOR UNITE ALE AMERICII

Ministru de Externe

Secretar de Stat in Exercitiu
pentru Probleme de Energie

Andrei Plesu

Elisabeth Moeller